



Direktoratet for naturforvaltning
Postboks 5672 Sluppen
7485 Trondheim

Deres ref.: 2010/14622 ARE-FR-TST

15.10.2011

Høring på forslag til ny forskrift om jakt- og fangsttider samt sankning av egg og dun for perioden 01.04.2012 - 31.03.2017 – svar fra Foreningen Våre Rovdyr

Det vises til utsendte og offentliggjorte dokumenter vedrørende høring på forslag til ny forskrift om jakt- og fangsttider samt sankning av egg og dun for perioden 01.04.2012 - 31.03.2017. Høringsfristen er satt til 15.10.2011 for organisasjoner med lokallag som har hatt interne høringsrunder – jf. mail fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) ved Roar Skuterud 13.09.2011.

Foreningen Våre Rovdyr (FVR) arbeider i første rekke med rovpattedyr og rovfugler. Det viktigste formålet er å sikre levedyktige bestander av disse artene i norsk natur. Blant våre styremedlemmer og medlemmer finnes det imidlertid bred kompetanse i forhold til de fleste grupper av pattedyr og fugler. FVR er naturligvis opptatt av det økologiske samspillet med alle arter i naturen, og våre medlemsrekker inkluderer eksempelvis både fagutdannede zoologer, naturforvaltere og naturvernere såvel som friluftsengejerte hundeeiere, jegere og bønder.

Generelle betraktninger som burde ligge som føringer for jakttidene

Jakt i Norge er i dag stort sett en fritidsaktivitet hvor jaktutbyttet mer er et tillegg til den daglige kosten enn en nødvendighet. I følge tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) er det omkring 4 % av landets befolkning som er medlem i Jegerregisteret. Antall aktive jegere er imidlertid betydelig lavere. I sesongen 2010/11 var det kun 2,9 % av befolkningen som jaktet. Det bør være et viktig utgangspunkt for viltforvaltningen å ta i betraktning hvor liten andel av Norges befolkning som årlig utøver jakt, og følgelig ta hensyn til at 97,1 % av landets borgere ikke er aktive jegere. Den store andelen av Norges befolkning som ikke jakter, og som bruker norsk natur gjennom andre typer friluftslivsaktiviteter, burde derfor bli tilgodesett i langt større grad enn tidligere i tilknytning til jakttider på dyrearter som i utgangspunktet er et felles eie og en felles naturarv for hele befolkningen. FVR vil i denne sammenheng vise til de ulike friluftslivsundersøkelsene til Norsk institutt for naturforskning (NINA). Over 80 % av befolkningen er engasjert i friluftsliv, og majoriteten har en helt annen friluftsbruk enn de som utøver jakt. Antall mennesker som eksempelvis tar seg ut i naturen for kun å oppleve dyrelivet er mange ganger større enn antall mennesker som driver med jakt.

Det er ikke til å komme forbi at den norske jakten, som starter så tidlig som 10. august med bukkejakt på rådyr, jakt på flere spurvefuglarter og jakt på ulike gåsearter (med muligheter for kommunene til å åpne jakt på sistnevnte inntil 15 dager i forkant av ordinær jakttid), legger begrensninger på hvordan resten av befolkningen bruker norsk utmark. Og jakten pågår fra ettersommeren til langt ut på våren. Med bakgrunn i den til dels betydelige jaktidsforlengelse vi har

hatt over en del år – ikke minst på storvilt – vil FVR påpeke at det er flere enn jegerne som har krav på å ferdes i norsk utmark og som slett ikke trives når det foregår jakt. Uten faremomenter er det heller ikke med de kraftige og langtrekkende våpen som brukes til storviltjakt, noe nesten årlige vådeskuddulykker viser.

Den siste tiden har man eksempelvis under elgjakten flere steder sett oppslag om at områder er stengt eller at det må tas hensyn til jakt. Dette representerer en gal utvikling. Tilsvarende har man sett når det gjelder selve viltforvaltningen. Slik forholdene har vært de siste årene har viltmyndighetene hatt mer omtanke for den lille prosenten av befolkningen som er jegere framfor å ta tilstrekkelig hensyn til det store flertallet som ikke jakter. De frivillige friluftsliv- og naturvernorganisasjonene har flere hundre tusen medlemmer. Bare én av disse har dobbelt så mange medlemmer som jegerorganisasjonene. Det burde derfor være innlysende at man ved en jakttidshøring må legge betydelig vekt på antall medlemmer i friluftsliv- og naturvernorganisasjonene og det store flertallet av ikke-jaktende personer når nye jakttider på våre felles viltarter skal fastsettes for den neste 5-årsperioden.

Fra 10. august og fram til lille julaften er det jegere i norske skoger, fjellområder, kysttrakter og annen utmark. Og enkelte arter er jaktbare helt fram til april måned. Det store flertallet av befolkningen må følgelig ta hensyn til jegerne gjennom det meste av året selv om friluftslovens § 1 sier følgende: “Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre almenhetens rett til ferdsel, opphold m.v. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes”. Det er kun § 9 i loven som gir teltbrukere i fjellet begrensninger under reinsjakten.

Jakttiden for den lille andelen av befolkningen som utøver denne friluftslivsaktiviteten og hobbyen bør derfor reduseres til hovedsakelig en mer konsentrert jakt i løpet av høstperioden. En del jakt- og dyreetiske aspekter bør vektlegges i større grad. Den tidlige bukkejakten på rådyr er en type friluftslivsaktivitet som har uheldige sider. På dette tidspunktet finner det fortsatt sted parringer hos arten. I tillegg foregår det elgjakt midt i hovedbrunsten til disse dyrene. Denne jakten er meget forstyrrende og stresser dyrene unødvendig, og kan føre til senere parringer og følgelig senere kalvefødsler neste år. Dette kommer bl.a. fram i den store elgundersøkelsen på Vega. All jakt på elg bør derfor starte senere. Den lange jakttiden vi har på hjortevilt i Norge i dag stresser et stort antall dyr hver høst. Dette gjelder spesielt rådyrene hvor enkelte individer hver helg fra ettersommeren og hele høsten fram til forvinteren har en hund med los etter seg. Disse dyrene får derfor ikke den roen de trenger for å legge på seg de siste fettreservene før vinteren. Dyreetiske årsaker burde også være en sterk grunn for å ha en kortere jakttid.

Med utgangspunkt i dyreetiske hensyn og føre-var-prinsippet burde det – med få unntak (introduserte arter) – ikke jaktes på viltarter etter nyttår. Flere dyr har nok med å klare seg gjennom vinteren pga. liten/dårlig mattilgang om ikke de også skal forfølges av jegere og plages med jagende hunder. Jakten på ryper og hare i januar og februar samt helt til midten av mars i deler av Nord-Norge, er meget betenkelig og uheldig i økologisk og dyrevernmessig sammenheng. Dette representerer for øvrig fjerning av det man i jegerkretser kaller stamdyrene. Viltet burde ikke jaktes i den mest kritiske årstiden – fra begynnelsen av desember til marka igjen er grønn i yngletiden. Norske viltmyndigheter tillater endog jakt på arter i yngletiden. Det gjelder ikke minst bever, hvor hunndyr med fødeklare unger kan skytes i slutten av april (se omtale under denne art nedenfor).

Jakt i verneområder

I vårt land er ulike jaktformer tillatt i nasjonalparker. Dette omfatter bl.a. jakt på hjortevilt, ryper, hare og enkelte rovviltarter. I internasjonal sammenheng er dette svært uvanlig. Nasjonalparker i

utlandet er primært etablert for at ikke minst viltartene skal ha fred og områder uten menneskelig etterstrebelse og forstyrrelse. Jakten i norske nasjonalparker er en eksklusiv friluftaktivitet forbeholdt en liten gruppe med bl.a. grunneiere, pengesterke personer og naturforvaltere. I tillegg tillates det utstrakt næringsvirksomhet i disse områdene, bl.a. med sauehold. Det burde for lengst vært innført full fredning av alle naturlig forekommende viltarter i utvalgte større områder, f.eks. enkelte av våre nasjonalparker. I dag kan man følgelig ikke få kunnskap om hvordan dyre- og plantelivet fungerer i sin opprinnelige form. Også i forskningsmessig sammenheng burde slike jaktfrie områder etableres. Og allmennheten får følgelig heller ikke anledning til å oppleve intakte økosystemer i våre nasjonalparker. Naturen klarer seg best uten menneskelig "hjelp" og innflytelse.

Den strengeste verneformen vi har i Norge er reservater. Begrunnelsen for å verne slike områder er å ta vare på intakt natur med et biologisk mangfold av dyr og planter og sikre gode referanseområder hvor fauna og flora får utvikle seg på en naturlig måte. I de aller fleste reservatene i vårt land er imidlertid en eller flere former for jakt tillatt. Selv om jakt i disse verneområdene ikke er spesielt omfattende er utøvelse av denne aktiviteten allikevel med på å forrykke den naturlige balansen. Det representerer forringelse i forhold til det man ønsker å ta vare på og opprettholde i reservatene. Et intakt økosystem produserer et dyreliv som også vil virke positivt på viltforekomstene utenfor verneområdene. Og det hadde ikke vært så veldig urettferdig om de rundt 97 % av befolkningen som ikke jakter kunne få oppleve noen få områder der jakt ikke utøves.

Kommentarer til forvaltningen av de ulike arter

Storskarv

DN foreslår å utvide jakten på storskarv i ferskvannsområder i deler av Sør-Norge – fra dagens jaktperiode 01.10.-30.11. til en periode i tidsrommet 21.08.-23.12. Formålet er å øke beskatningen av underarten *Phalacrocorax carbo sinensis*. Denne formen etablerte seg som hekkefugl i sørnorske kysttrakter fra midten av 1990-tallet, og teller i dag om lag 2.000 par mellom Rogaland og Østfold. I følge DN har denne hekkebestanden vært stabil de siste årene. FVR ser ingen grunn til at det skal være behov for å ha en lengre jakt sesong på storskarver i disse delene av Sør-Norge. De to underartene *Phalacrocorax carbo carbo* (nominatunderarten som hekker langs kysten i Midt-Norge og Nord-Norge) og *Phalacrocorax carbo sinensis* blander seg for øvrig med hverandre i trekk- og overvintringsområder, og de er nær sagt umulige å skille fra hverandre i felt (selv av ornitologer). Å øke beskatningen av en storskarvunderart i Norge fordi den har solide bestander i andre land og verdensdeler representerer en høyst tvilsom forvaltningsfilosofi. Jakt på ulike underarter av storskarv i Norge bør finne sted som tidligere – i perioden fra 01.10. til 30.11.

I deler av Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal er jakt på storskarv kun tillatt på individer med hvit buk (ungfugler). Dette er et forvaltningstiltak for å hindre at det blir skutt toppskarv utenom jaktområdene for denne arten i henholdsvis Nord-Norge, Nord-Trøndelag og deler av Sør-Trøndelag. Toppskarven finnes imidlertid langs det meste av kysten i Sør-Norge på høsten og vinterstid (hekking sør til Rogaland samt noen få par langs den svenske vestkysten), og arten har den siste tiden økt noe i antall som overvintrer i Sørøst-Norge (særlig ytre Oslofjord) og langs den svenske vestkysten (Øst-Skagerraks kyster). Forekomsten i disse områdene er imidlertid heller beskjeden. Derfor burde enhver felling av storskarv sør for jaktområdet for toppskarv kun omfatte ungfugler med hvit buk. Dette vil være et forvaltningstiltak som hindrer felling av toppskarv i disse delene av landet.

Havelle

Jaktutbyttet for ulike ender har gått mye tilbake de siste årene. En av andeartene som det nå felles

svært få individer av i Norge er havelle. Blant årsakene til det er tilbakegang i bestanden. Fellingstallene for de siste 10 årene har vært godt under 1.000 individer hver sesong, og med stadig færre antall skutte individer. De tre siste jaktseongene 2008/09-2010/11 er henholdsvis 489, 290 og 340 haveller skutt i Norge. Det representerer meget lave fellingstall. DN har denne gangen foreslått at jakten på ekorn opphører. Grunnen er at fellingstallene er blitt mindre og mindre de siste årene. På 1920-tallet ble det eksportert over 500.000 ekornskinn til utlandet. Under jaktseongen 2009/10 ble det kun skutt 790 ekorn i Norge. Argumentasjonen i forhold til den siste tids ubetydelige uttak av ekorn kan i høy grad også brukes i forbindelse med jakten på havelle. FVR vil derfor be DN om at også jakttiden for havelle tas ut fra forskriften.

Siland og laksand

Jakten på disse to fiskandartene er fra 10.9. til 23.12. DN stiller imidlertid ikke noe krav til jegerne med å skille artene fra hverandre i forbindelse med rapporteringsskjemaet til DN og SSB. Her er kun siland/laksand ført opp som en fellesbetegnelse. Det er høyst beklagelig at det ikke er større fordringer til jegerne i en slik sammenheng. Under jegeropplæringen kreves det også nødvendige artskunnskaper når det gjelder disse artene, og mangelfull statistikk er dessuten utilfredsstillende i sammenheng med bl.a. forskning om artenes forekomst og utbredelse i landet. FVR vil be DN sørge for at de to fiskandartene får hvert sitt utfyllingsfelt på rapporteringsskjemaet fra neste jaktseong.

Svartand

DN foreslår at jakttiden for svartand tas ut fra forskriften. Argumentasjonen er knyttet til det faktum at arten er inkludert på Norsk rødliste 2010. Begrunnelsen for dette er artens langvarige tilbakegang. Denne bestandsreduksjonen har vært markant i Sør-Norge. Det kan ikke utelukkes at den fåtallige norske hekkebestanden berøres av jakten. På grunn av bestandssituasjonen og usikkerheten knyttet til beskatningen av de norske fuglene såvel som trekkende individer østfra ønsker DN nå å stanse jakten på svartand i Norge av hensyn til føre-var-prinsippet. FVR støtter DN's forslag. Det skulle bare mangle! Jakt på en rødlisteart hører ikke hjemme noe sted.

Jerpe

Denne arten har gått betydelig tilbake i antall de siste tiårene – både i Norge og andre land. Mange steder er jerpa også helt utryddet. En vesentlig årsak til den negative bestandsutviklingen er de stadig minskende arealer med gammelskog (grunnet moderne skogsdrift). Den er først og fremst knyttet til naturgranskog med innslag av or og fuktig mark. Derfor har arten en flekkvis og spredt utbredelse. Jerpa er vanskelig å registrere, men finnes hos oss hovedsakelig på Østlandet og i Trøndelag. I Nord-Norge er det noen beskjedne hekkeforekomster lengst sør i Nordland samt i Pasvik i Øst-Finnmark. Sistnevnte hekkeområde er knyttet til en liten og fragmentert bestand i Finland og Nordvest-Russland. Det er sterkt beklagelig at DN går inn for fortsatt jakt på denne arten i hele landet. Jerpa er dessuten en art som er lett å skyte på grunn av sin spesielle adferd. På 1970-tallet lå fellingstallene for jerpe i Norge på rundt 10.000 fugler hvert år. De siste tre årene (2008/09-2010/11) er kun litt over 3.000 individer skutt hver jaktseong. Med utgangspunkt i DN's argumentasjon i tilknytning til ekornforvaltningen vil FVR be om at jakttiden for jerpe tas ut fra forskriften (jakten bør innstilles for hele landet).

Lirype og fjellrype

FVR mener at vinterjakten på våre to rypearter må innstilles. Siste jaktdag bør være 23.12. Det er uforsvarlig å jakte vekk de sterkeste såkalte stamdyrene i den hardeste og kaldeste årstiden. Dette er individer som skal føre genene videre i bestandene. Det gjennomføres svært få begrensede tiltak for rypejakten når bestanden har hatt et dårlig produksjonsår. Fravær av profesjonelle takseringer før

jakt er også stort sett fraværende. Det særdeles harde jakttrykket på begge rypearter de siste tiårene – uansett bestandssituasjon – har ført til sterk tilbakegang for begge rypeartene. Jaktstatistikken viser realitetene. På 1980-tallet ble det skutt rundt 700.000 ryper årlig i Norge. Så sent som på slutten av 1990-tallet ble det årlig felt rundt 500.000 ryper i vårt land – hvorav ca. 300.000 liryper og ca. 200.000 fjellryper. Tallene for de tre siste jaktseongene (2008/09-2010/11) viser tydelig hvor lite rype det nå er igjen i Norge. I denne 3-årsperioden er det skutt gjennomsnittlig 195.000 ryper pr. sesong – hvorav ca. 130.000 liryper og ca. 64.000 fjellryper. Uttaket på sistnevnte art har altså falt til under en tredel sammenlignet med det som ble skutt for litt over 10 år siden. Rypene er nøkkelarter i økosystemene, bl.a. som byttedyr for enkelte predatorer. I jegerlitteraturen har det den siste tiden kommet flere artikler som beskriver den negative utviklingen i rypebestandene. Det er interessant å se at realitetene omsider har sunket inn i enkelte av disse miljøene. Tilbakegangen i rypebestandene skyldes flere faktorer, men det er ikke tvil om at det harde jakttrykket de siste årene er en av hovedårsakene til den negative utviklingen. Viltmyndighetene har således et stort medansvar for reduksjonen i disse bestandene. DN må derfor sørge for enkelte viktige forvaltningsgrep for å hindre en ytterligere forverring for de to rypeartenes situasjon i Norge, og aller helst bygge opp igjen bestandene. Et første skritt må være å stanse den ødeleggende vinterjakten.

Rugde

DN foreslår at jakttiden på rugde kortes ned – med jaktstans den 31.10. i stedet for 23.12. Jaktstarten er 10.9. Argumentasjonen for en kortere jaktseong på denne arten er fornuftig og basert på adekvat tallmateriale. FVR vil imidlertid påpeke at antall skutte rugder i Norge også har gått betraktelig tilbake de siste årene. På 1970-tallet var fellingstallene på mellom 5.000 og 10.000 individer pr. sesong. De siste 5 årene har det blitt skutt under 3.000 rugder pr. sesong i vårt land. Det er således ikke noen omfattende jakt på denne vaderarten i Norge. Ideelt sett burde denne etterstrebelen opphøre, men sett i lys av den meningsløse forvaltningen av enkeltbekkasin og heilo (se under) representerer jakten på rugde en viss form for seriøsitet.

Enkeltbekkasin

Det er ikke lite overraskende at DN foreslår fortsatt jakt på enkeltbekkasin i den kommende 5-årsperioden i Norge. I tidligere høringsrunder har det framkommet synspunkter og gode argumentasjoner for å stanse jakten på denne vaderarten. Enkeltbekkasinen har gått betydelig tilbake i antall mange steder. En av årsakene er den systematiske ødeleggelsen av våtmarksområdene den er knyttet til – både på hekkeplassene, rastelokalitetene under trekket og i vinterkvarterene. Innen ornitologiske miljøer er det for tiden en sterk bekymring for artens negative bestandsutvikling. I 1972/73 ble det skutt om lag 19.000 enkeltbekkasiner i Norge. På midten av 1980-tallet hadde fellingstallene pr. sesong blitt redusert til rundt 3.500 individer. Fellingstallene har fortsatt å falle, og for den siste 3-årsperioden er henholdsvis 350 (2008/09), 330 (2009/10) og 260 (2010/11) enkeltbekkasiner skutt i Norge. Det er helt utrolig at DN legger opp til en fortsatt jakt på denne arten. Når fellingstallene i vårt land blir redusert fra om lag 19.000 individer til kun 260 individer på under 40 år burde varsellampene ha blinket i lengre tid for de forvaltningsansvarlige i DN. På landsbasis representerer jaktutbyttet for enkeltbekkasin i siste sesong (260 individer) en samlet kjøttvekt på 5,77 kilo (gjennomsnittlig totalvekt for arten er 111 gram og de spiselige bryststykkene utgjør om lag 1/5 av totalvekten – altså ca. 22,2 gram kjøtt pr. fugl). Det tilsvarer kjøttvekten på en halv liten rådyrkalv! Ansvarlige viltmyndigheter kan ikke være bekjent av en slik forvaltning. DNs argumentasjon i forhold til den siste tids ubetydelige uttak av ekorn (790 individer i 2009/10-sesongen) kan i høy grad også brukes i forbindelse med jakten på enkeltbekkasin. FVR vil derfor be DN om at også jakttiden for enkeltbekkasin tas ut fra forskriften.

Et annet forhold som tilsier at jakten på enkeltbekkasin bør opphøre er forvekslingen med den

rødlistete dobbeltbekkasinen. Disse artene er svært vanskelige å skille fra hverandre – også for ornitologer. Også den fåtallige kvartbekksinen er lett å forveksle med enkeltbekkasin. Både dobbeltbekkasin og kvartbekkasin er totalfredet i Norge. Selv om det er skutt få enkeltbekkasiner i Norge de siste årene er forveksling med de to fredede bekkasinartene alltid til stede.

Heilo

At DN ikke har foreslått at også jakttiden for heilo tas ut fra forskriften er en enda større overraskelse enn når det gjelder enkeltbekkasin. I tidligere høringsrunder har det framkommet synspunkter og gode argumentasjoner for å stanse jakten på denne vaderarten. DN har aldri sørget for å skaffe til veie og offentliggjøre fellingstallene for heilo – til tross for at dette tallmaterialet har vært etterlyst de siste årene. Interesserte må derfor gjette hva som er de totale fellingstallene for denne arten i Norge. Manglende jaktstatistikk fra DN og SSB indikerer at det skytes langt mindre heilo enn f.eks. enkeltbekkasin i vårt land hvert år. Er det 50? Eller 100? 200? Når DN nå legger opp til fortsatt jakt på heilo i den kommende 5-årsperioden viser det et nærmest håpløst forvaltningsregime. Det er rett og slett meningsløst at ansvarlige viltmyndigheter i 2011 ønsker å fortsette etterstrebelen av denne arten. Behandlingen av heiloen framstår derfor som grotesk i en nasjon som tar mål av seg å framstå med en moderne viltforvaltning overfor resten av verden. Heiloen har for øvrig mange steder gått tilbake i antall. For fjellvandreren utgjør for øvrig arten en betydelig trivselsfaktor – en estetisk naturopplevelse både visuelt og gjennom dens særegene lyder. På Svalbard er heilo totalfredet og rødlistet. Når fuglene fra denne lille bestanden kommer til fastlandet på høsten kan disse individene altså felles i perioden 21.8.-31.10. Det er en uprofesjonell forvaltning! FVR vil derfor på det sterkeste be om at jakten på heilo nå opphører.

Fiskemåke

Denne måkearten kom inn på Norsk rødliste 2010. I internasjonal sammenheng har Norge et spesielt forvaltningsansvar for fiskemåka. På grunn av den negative bestandsutviklingen foreslår DN å avvikle jakten på denne arten i vårt land. FVR støtter naturligvis forslaget om å ta fiskemåke ut av jakttidsforskriften av hensyn til føre-var-prinsippet. Noe annet hadde vært urimelig.

Gråmåke og svartbak

Jakten på disse to måkeartene er fra 21.08. til 28.02./29.02. DN stiller imidlertid ikke noe krav til jegerne med å skille artene fra hverandre i forbindelse med rapporteringsskjemaet til DN og SSB. Her er kun “måker” ført opp som en fellesbetegnelse. Fram til nå har fiskemåke vært med i denne fellesposten. Dette innebærer at fellingene av to stormåkearter og en småmåkeart er samlet under ett. Det er høyst beklagelig at det ikke er større fordringer til jegerne i en slik sammenheng. Under jegeropplæringen kreves det nødvendige artskunnskaper også når det gjelder disse måkeartene, og mangelfull statistikk er dessuten utilfredsstillende i sammenheng med bl.a. forskning om artenes forekomst og utbredelse i landet (bl.a. fordelingen mellom saltvanns- og ferskvannslokaliteter). FVR vil be om at DN sørger for at de to måkeartene får hvert sitt utfyllingsfelt på rapporteringsskjemaet fra neste jaktseong. Det er mer enn nok plass til det på skjemaet. Når det gjelder avslutningen på jaktseongen for gråmåke og svartbak vil 23.12. være et mer fornuftig tidspunkt enn utgangen av februar. Enhver vinterjakt representerer vanskeligheter for arter som tilbringer den kalde årstiden hos oss.

Gråtrost og rødvingetrost

Etterstrebelen av disse to trosteartene er fra 10.08. til 23.12. DN stiller imidlertid ikke noe krav til jegerne med å skille artene fra hverandre i forbindelse med rapporteringsskjemaet til DN og SSB. Her er kun “troster” ført opp som en fellesbetegnelse. Det er høyst beklagelig at det ikke er større

fordringer til jegerne i en slik sammenheng. Under jegeropplæringen kreves det nødvendige artskunnskaper også når det gjelder disse trosteartene, og mangelfull statistikk er dessuten utilfredsstillende i sammenheng med bl.a. forskning om artenes forekomst og utbredelse i landet. FVR vil be om at DN sørger for at de to trosteartene får hvert sitt utfyllingsfelt på rapporteringsskjemaet fra neste jakt sesong. Det er mer enn nok plass til det på skjemaet.

Trostejakten har lange tradisjoner i vårt land. I tidligere århundrer var det særlig snarefangsten som hadde et stort omfang. Fellingstallene på 1970-tallet lå stort sett mellom litt over 100.000 fugler og opp til om lag 170.000 fugler. I sesongen 1974/75 ble det felt 211.700 troster i Norge. Selv om flere arter var jaktbare på dette tidspunktet viser de siste års fellingstall at trostejakten har blitt betydelig redusert. De siste 3 årene er kun litt over 10.000 fugler skutt pr. sesong. Som mattilskudd i norske husholdninger er trost derfor ikke lenger noen betydelig faktor. DN bør vurdere om jakt på vår minste trosteart – rødvingetrosten – er forsvarlig og fornuftlig i årene som kommer. Kjøttvekten på en slik fugl er om lag 15 gram. Det skal følgelig ganske mange rødvingetroster på et enkelt middagsbord for å mette en norsk gjennomsnittsfamilie. Forveksling med den totalfredede måltrosten er for øvrig i høy grad til stede i jaktsammenheng.

Ekorn

DN har denne gangen foreslått at jakten på ekorn opphører. Grunnen er at fellingstallene er blitt mindre og mindre de siste årene. På 1920-tallet ble det eksportert over 500.000 ekornskinn fra Norge til utlandet. Under jakt sesongen 2009/10 ble det kun skutt 790 individer av denne arten i vårt land. Ekorn er knyttet til gammelskog, som det blir stadig mindre av i Norge. De tetteste bestandene er derfor i skogpartier i og nær bebyggelse. Her representerer artens opptreden et positivt element i mange menneskers tilværelse. Jakt i disse områdene er derfor uaktuelt eller urimelig. Ekorn som menneskeføde har heller ingen tradisjoner i vårt land. FVR vil derfor støtte DN om at jakttiden for ekorn tas ut fra forskriften. Det var på tide!

Bever

I de kommunene der det er åpnet for felling av bever er det en jakt sesong fra 01.10. til 30.04. DN foreslår ingen endringer i forhold til denne jakttiden for den neste 5-årsperioden. Det er helt utrolig! De siste årene har det kommet en rekke reaksjoner på denne høyst uetiske jaktformen i yngletiden. Også i faglitteraturen har det blitt offentliggjort materiale som viser de groteske sidene ved vårjakten på denne gnagerarten. I Norge hevder de viltforvaltningsansvarlige at vi har yngletidsfredning. Det er ikke korrekt. Selv om det både i den tidligere viltloven (prinsippet om yngletidsfredning) og den nye naturmangfoldloven (jf. § 15) er opplyst at unødige skade og lidelse på villlevende dyr og deres reir, bo eller hi skal unngås så gjennomføres det f.eks. vårjakt på ender i Finnmark. Men verst av alt er vårjakten på bever. Ansvarlige norske viltmyndigheter kan ikke være bekjent av at denne jakten finnes og eventuelt skal fortsette. Jakten på bever burde vært avviklet 23.12. Vinterjakten og den etterfølgende vårjakten finner sted på særdeles sårbare perioder for denne arten. Vinterstid burde all etterstrebelse opphøre siden dette er den vanskeligste delen av året for de fleste arter. Beveren lever i familiegrupper. Pardannelsen skjer som regel mot slutten av året, og byggingen av beverhytta er en del av parbindingen. De voksne dyrene parrer seg i januar-februar. Mot slutten av vinteren er det ofte mattilgangen knapp, og beverne må ofte streve mye for å skaffe nødvendig føde. Drektighetstiden er om lag 105 døgn. Det innebærer at en hunn som blir parret den 15. januar vil føde unger den 30. april. Jakttiden på bever er altså ut april måned. Det betyr at norske jegere kan skyte (og det gjør de!) beverhunner som enten nettopp har født eller som har fødeklare unger i magen. Det går ikke an å bryte selve grunnprinsippet innen norsk viltforvaltning – yngletidsfredningen – mer tydelig enn gjennom denne jakten. Norsk beverforvaltning med etterstrebelse til langt ut på våren representerer følgelig en særdeles uetisk jaktform. Dette kan ikke norske viltmyndigheter fortsette med.

I et radioprogram på NRK P2 høsten 2011 ble bl.a. den groteske vårjakten på bever tatt opp. Her kom det fram at en naturfotograf som arbeidet med en beverfilm på Sørlandet støtte på en jeger på en beverlokalitet en av de siste aprildagene. Det viste seg at jegeren nettopp hadde skutt den voksne hunnen i familien som hadde tilhold i beverhytta i dette vannet. Da han kom gående med det døde dyret møtte han naturfilmeren, og de to slo av en prat. Jegeren la den nyskutte beverhunnen på bakken. Mens de to sto og pratet sammen oppdaget begge med ett at det beveget seg inne i magen på det døde dyret. Jegeren tok derfor fram en kniv og sprettet opp buken på beverhunnen. Da kom det to ut to halvt levende, men sprellende (på grunn av oksygenmangel) og fødeklare beverunger. De døde kort tid etterpå. Hendelsen var ubehagelig også for jegeren. Høsten 2011 ble filmopptak av disse to beverungene vist i programmet "Ut i naturen" på NRK1. Dette var i et innslag med noen smakebiter på hva denne filmen inkluderer av opptak ute i bevermarkene. I radioprogrammet på NRK P2 tidligere høsten 2011 kom det fram ulike synspunkter på beverjakten om våren. En representant fra DN deltok i programmet, og vedkommende hevdet at å skyte drektige beverhunner i slutten av april kunne sammenlignes med jakt på rådyr, elg og hjort langt inn i drektighetstiden – fram mot jul. En slik sammeligning holder ikke. Om vi tar for oss rådyr, så er det en art som er jaktbar fram til 23.12. Parringstiden hos arten i Norge er vanligvis i juli-august. Drektighetstiden er 9-10 måneder. Men hos rådyr, som hos flere andre arter, finner såkalt forsinket innplantning sted. Det innebærer for rådyrets vedkommende at utviklingen av fosteret stanser allerede noen få dager etter befruktningen. Først ut på vinteren, i november-desember, fester fosteret seg i livmoren. Det betyr at det kun er et lite og kun få dager gammelt utviklet foster som er på plass hos drektige rådyrhunner på lille julaften (siste jaktdag). Å sammenligne felling av drektige rådyrhunner i tredje uke av desember med felling av beverhunner med fødeklare unger i slutten av april er av mange blitt oppfattet som et usaklig argument i en slik debatt (for å forsvare beverjakten i slutten av april). En riktig sammenligning ville være å tillate jakt på rådyrhunner med fødeklare kalver i slutten av mai! Enhver vil hevde at en slik jakt hadde vært uakseptabelt. Det er moralsk og etisk forkastelig å jakte på alle høydrektige dyr.

Radioprogrammet på NRK P2 inkluderte en uformell spørreundersøkelse av folk på gata der de ble gjort oppmerksomme på den norske praksisen med vårjakt på høydrektige beverhunner. Svarene var klare – dette var de i mot. FVR tror at den store andelen av det ikke-jaktende Norge ser med avsky på at det jaktes på dyr i yngletiden.

Beveren har dessuten de siste årene blitt utsatt for et voldsomt jaktpress etter at arten sakte reetablerte seg i deler av norsk natur. Uttaket er mange steder altfor omfattende, og over store deler på Sørlandet er det knapt igjen en intakt beverfamilie. I deler av Hedmark er beverfamilier skutt helt vekk i flere områder. DN bør derfor være seg sitt ansvar bevisst og sørge for at jakten på arten avsluttes 23.12. Dermed vil beveren få den nødvendige fred og beskyttelse den trenger både i den harde vinterperioden og i yngletiden på våren.

Rødrev

Jakten på rødrev finner i dag sted fra 15.7. til 15.04. Revevalpene fødes i april-mai. Vårjakten på denne arten er følgelig også i strid med prinsippet om yngletidsfredning. FVR vil be DN om å endre siste jaktdag for rødrev fra 15.04. til 15.03. Dermed vil jaktavslutningen for denne arten bli i samsvar med jaktavslutningen for både røyskatt og mår.

Elg og rådyr

Se kommentarer i innledningen.

Introduserte arter

Stivhaleand

DN foreslår at det åpnes for jakt på stivhaleand, og at jakttiden skal være fra 21.08. til 23.12. Denne nordamerikanske arten representerer først og fremst en trussel mot den truede hvithodeanda i Spania. Både her og i f.eks. Storbrinannia er det etablert et forvaltningssystem som tar sikte på at stivhaleanda ikke skal få mulighet til å etablere seg. Dette er en meget vanskelig oppgave. Det er viktig at norske viltmyndigheter også følger opp dette arbeidet. FVR støtter derfor DN's forslag til jakt på stivhaleand i Norge.

Beverrotte

DN foreslår fortsatt jakt året rundt på de introduserte artene bisam, mårhund og mink. For den introduerte arten beverrotte opprettholder DN jakttid fra 21.08. til 15.05. For FVR er det uforståelig hvorfor det skal være en annen jakttid for beverrotte enn for de tre andre introduserte artene. FVR foreslår derfor at beverrotte skal ha en jakttid fra 01.04. til 31.03. (året rundt). Prinsippet om yngletidsfredning er etter FVRs mening ikke avgjørende når det gjelder introduserte arter i norsk fauna. Disse representerer en stor belastning og i mange tilfeller betydelig skade for den opprinnelige og naturlig hjemmehørende faunaen i vårt land.

Villsvin

Etter å ha hatt jakt på villsvin året rundt gjennom flere år har DN nå kommet fram til at arten bør forvaltes på tilsvarende måte som f.eks. hjortedyrene. Man har ikke overraskende basert seg på det svenske forvaltningssystemet for villsvin med vern av suger året rundt, ordinær jakt fra 16.04. til 15.02. og jakt på årssunger året rundt (fordi de allikevel ikke klarer seg uten sine mødre). Det er positivt at DN har kommet fram til denne forvaltningsmodellen og at det nå legges opp til å gjennomføre den i Norge. Villsvin har tross alt levd i norsk natur på et tidligere tidspunkt, og kommer således i en annen kategori enn introduserte arter som mink og mårhund.

Sanking av egg og dun

Fiskemåke

DN viser i sitt høringsnotat til den negative bestandsutviklingen for fiskemåke, og foreslår at den tas ut av listen over arter det kan sankes egg fra. Dette vil være et helt naturlig og viktig forvaltningstiltak som FVR naturligvis støtter.

Hvitkinngås

Norge har i 10 år gjennomført en forvaltning av hvitkinngås der man i fylkene Aust-Agder, Telemark, Buskerud, Vestfold, Oslo og Akershus, og Østfold har hatt mulighet til å sanke egg av denne gåsearten til og med 01.07. De siste 5 årene har disse bestemmelsene også omfattet fylkene Vest-Agder, Oppland og Hedmark. Når DN nå henviser til at Bernkonvensjonen verner europeiske arter av ville planter og dyr og deres naturlige leveområder, at viltloven gir hjemmel til å forby og regulere jakt og fangstmetodene i samsvar med Bernkonvensjonen, at Bernkonvensjonen opererer med fire lister med ulike tiltak, at liste II omfatter om lag 700 dyrearter som skal beskyttes mot fangst, jakt og innsamling av egg og at hvitkinngås er oppført på Liste II – så er Norge forpliktet til å frede hvitkinngås og sikre dens leveområder. Dette innebærer at DN nå foreslår at hvitkinngås tas ut av listen over arter det kan sankes egg fra. FVR støtter forslaget. Samtidig er det på sin plass å poengtere at disse bestemmelsene og forpliktelsene må ha vært gjeldende også de siste 10 år. Det

har åpenbart ikke vært noen i verken forvaltningen eller andre steder som har oppdaget at bestemmelsene for å kunne samle inn egg av hvitkinngås i disse fylkene ikke har vært i samsvar med internasjonale forpliktelser gjennom Bernkonvensjonen (jf. Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene fra 1. april 2007 til og med 31. mars 2012 – Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. februar 2007 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 9, § 23, § 24 og § 44, jf. delegeringsvedtak 2. april 1982 nr. 592, jf. delegeringsvedtak 30. april 2001 nr. 1670).

Arne Flor
Styreleder

Yngve Kvebæk
Daglig leder